

Lagrådsremiss

Ändrad rätt till ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 25 augusti 2016

Ardalan Shekarabi

Magnus Bengtson
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Enligt lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund har dessa rätt till ersättning för ingående skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) och för s.k. dold mervärdesskatt.

I lagrådsremissen föreslås att lagen ändras så att rätten till ersättning även omfattar de fall då kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund i egen regi bedriver boendeformerna hem för vård eller boende respektive stödboende. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund.

Innehållsförteckning

1	Beslut	2
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Gällande rätt	5
5	Ny praxis	7
6	Ändrad rätt till ersättning för mervärdesskatt	7
7	Ikraftträdande och övergångsbestämmelse	9
8	Konsekvenser	10
9	Författningskommentar	11
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ändrad rätt till ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner	12
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	13
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	14

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen skall dock inte tillämpas i fråga om sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Föreslagen lydelse

4 §

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen ska dock inte tillämpas i fråga om

1. sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453),
2. sådana hem för vård eller boende och stödboenden som anges i 6 kap. 2 § socialtjänstlagen, och
3. sådana boendeformer som anges i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2012:385.

3 Ärendet och dess beredning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en skrivelse till regeringen den 17 december 2015 (Fi2015/05659/K) föreslagit ett förtydligande i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund (LEMK) för att säkerställa att kommuner erhåller ersättning för ingående mervärdesskatt och dold mervärdesskatt som avser boendeformen hem för vård eller boende (HVB). En promemoria har därefter upprättats i Finansdepartementet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och dess lagförslag i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2016/01859/K).

4 Gällande rätt

Ersättning för mervärdesskatt

I verksamhet som är undantagen från mervärdesskatteplikt enligt mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML, saknas avdragsrätt för ingående mervärdesskatt. Exempel på sådana verksamheter är sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning, dvs. verksamheter som kommuner och landsting ansvarar för att tillhandahålla. Avsaknaden av avdragsrätt för ingående mervärdesskatt medför att verksamhet som kommuner och landsting utför i helt egen regi gynnas framför upphandling av skattepliktiga tjänster inom ramen för sådan verksamhet från externa utförare, eftersom ett utförande helt i egen regi inte ger upphov till någon ingående mervärdesskatt. I syfte att åstadkomma konkurrensneutralitet vid valet mellan att utföra tjänsterna i egen regi, eller att köpa motsvarande skattepliktiga tjänster av externa utförare, kompenseras kommuner och landsting sedan 1991 av staten för kostnader för ingående mervärdesskatt. Bestämmelser om detta finns numera i LEMK. Ersättning lämnas enligt lagen efter ansökan hos Skatteverket.

När en extern utförare anlitas för att bedriva verksamhet som är undantagen från mervärdesskatt kommer en del av priset att inkludera leverantörens kostnad för icke avdragsgill mervärdesskatt, s.k. dold mervärdesskatt. Av denna anledning infördes 1991 även en särskild ersättning för att kompensera kommuner och landsting för de ökade kostnader som till följd av den dolda mervärdesskatten uppstår vid upphandling av verksamhet från andra utförare inom sjukvårds-, tandvårds-, omsorgs- och utbildningsområdet. Även denna ersättning regleras i LEMK. Ersättning utgår med 6 procent av kostnaden vid upphandling och bidragsgivning eller, om det framgår att en viss del avser lokalkostnader, med 18 procent för denna del och 5 procent för resterande del, och med 18 procent av kostnaden vid hyra av lokaler för vissa boendeformer. Ersättning utgår dock inte om den fastighet som en lokal är inrymd i upp-

låts av staten, en kommun, ett landsting, ett kommunalförbund eller ett samordningsförbund.

Sedan den 1 juli 2012 omfattar rätten till ersättning enligt LEMK även kommunalförbund och samordningsförbund (prop. 2011/12:132, bet. 2011/12:FiU46, rskr. 2011/12:237).

Särskilt om ersättning för mervärdesskatt vid tillhandahållande av stadigvarande bostad

Enligt 8 kap. 9 § första stycket ML får avdrag inte göras för ingående mervärdesskatt som hänför sig till stadigvarande bostad. Förbudets syfte är att begränsa avdrag som är hänförliga till privata levnadskostnader. Förbudet innebär att kommunerna inte medges ersättning via kompensationsystemet för kostnader som är hänförliga till en sådan bostad. Detta leder till ökade kostnader när en kommun äger eller hyr en sådan bostad (när lokalen hyrs ut saknar fastighetsägaren avdragsrätt för sin ingående skatt och måste till följd av detta höja hyran).

Kommunerna gavs dock 1998 enligt bestämmelser som motsvarade den nuvarande regleringen i 2, 4 och 5 §§ LEMK rätt till ersättning för ingående skatt som inte får dras av enligt ML och för dold mervärdesskatt, hänförlig till särskilda boendeformer som betraktas som tillhandahållande av stadigvarande bostad enligt socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). De boendeformer som avses är enligt 4 § LEMK särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd (5 kap. 5 § andra stycket SoL), bostäder med särskild service för människor med funktionshinder (5 kap. 7 § tredje stycket SoL), boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet och boende i bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna (9 § 8 och 9 LSS). Enligt promemorian Ersättning för viss mervärdesskatt till kommuner och landsting var skälen till förändringen att gränsdragningen mellan lokaler för stadigvarande bostad och lokaler för vård och omsorg hade visat sig svår att göra, och att det var komplicerat för kommunerna att göra korrekta uppskattningar av hur stora ytor som användes för vård och omsorg respektive för stadigvarande bostad. Rätt till ersättning borde dock enligt promemorian föreligga oavsett om verksamheten i dessa boenden var att betrakta som social omsorg eller som tillhandahållande av stadigvarande bostad. Någon prövning av om det är fråga om tillhandahållande av stadigvarande bostad eller inte skulle således inte behöva göras i dessa fall (Ds 1997:74 s. 10 och 11).

5 Ny praxis

I samband med införandet av bestämmelsen om rätt till ersättning enligt LEMK för de ovan nämnda boendeformerna bedömde regeringen att boendeformen HVB inte behövde omfattas av rätten till ersättning. Regeringens bedömning grundade sig på det förhållandet att de dåvarande skattemyndigheterna hade jämställt denna boendeform med institutionsvård, och således inte ansett att boendeformen bestått i tillhandahållande av stadigvarande bostad (prop. 1997/98:153 s. 11). Därmed hade återbetalning av ingående mervärdesskatt medgivits för dessa kostnader.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har dock nyligen i en dom bedömt att uthyrning av boenderum som ska användas för HVB för ensamkommande flyktingbarn utgör uthyrning av stadigvarande bostad (HFD 2015 not. 56). HFD:s avgörande innebär att kommuner inte har rätt till ersättning för dold mervärdesskatt i dessa fall.

SKL har i den i avsnitt 3 nämnda skrivelsen till regeringen efterfrågat en ändring av regleringen för att möjliggöra en rätt till ersättning för kommuner i dessa situationer.

6 Ändrad rätt till ersättning för mervärdesskatt

Regeringens förslag: Rätten till ersättning för ingående mervärdesskatt, och för dold mervärdesskatt, ska ändras till att även omfatta de fall då kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund bedriver boendeformerna hem för vård eller boende eller stödboende i egen regi.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens. I promemorians förslagsavsnitt nämns visserligen inte något om landstings, kommunalförbunds och samordningsförbunds rätt till ersättning för ingående mervärdesskatt och dold mervärdesskatt. Promemorians författningsförslag innebär dock att även dessa aktörer ges rätt till ersättning.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. *Konkurrensverket*, *Skatteverket*, *SKL*, samtliga kommuner som besvarat remissen och *Branschorganisationen Svensk Vård* tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Refero Revision AB* tillstyrker förslaget, med tillägget att det också bör omfatta korttidsboenden enligt LSS. *Sveriges Allmänna Bostadsföretag* tillstyrker förslaget, men föreslår också att regeringen överväger ett förtydligande i ML med motsvarande innebörd. Syftet med en sådan ändring skulle vara att tydliggöra att uthyrning av boenderum som används i HVB-verksamhet som bedrivs av en kommun inte ska definieras som stadigvarande bostad. Därmed skulle fastighetsföretag kunna bli frivilligt skattskyldiga

för mervärdesskatt i samband med uthyrning av boenderum och gemensamma ytor i byggnader som används i kommunernas HVB-verksamhet och för stödboende som bedrivs i egen regi. *Almega, Fastighetsägarna, Svenskt Näringsliv* och *Vårdföretagarna* avstyrker förslaget och anser att ett förtydligande i stället ska göras i ML för att komma till rätta med de problem som beskrivs i promemorian. Organisationerna föreslår att begreppet stadigvarande bostad i ML inte längre ska omfatta boenden där inslag av vård och social omsorg finns. Undantaget i 4 § LEMK för särskilda boenden skulle då kunna tas bort.

Skälen för regeringens förslag: I enlighet med vad som anförts i avsnitt 5 har HFD i en dom gjort bedömningen att tillhandahållande av boende i HVB för ensamkommande flyktingbarn utgör uthyrning av stadigvarande bostad, vilket innebär att kommunerna inte har rätt till ersättning för ingående mervärdesskatt eller för dold mervärdesskatt hänförlig till hyra av lokaler i de fall de bedriver verksamhet av detta slag i egen regi. Kommunerna har däremot rätt till ersättning för dold mervärdesskatt vid upphandling av social omsorg. För att ersättning även ska kunna utgå när verksamheten bedrivs i egen regi för såväl icke avdragsgill ingående mervärdesskatt som dold mervärdesskatt krävs en ändring av 4 § LEMK. För att undvika gränsdragningsproblem bör ändringen omfatta samtliga HVB.

Den 1 januari 2016 infördes den nya boendeformen stödboende i 6 kap. 1 och 2 §§ SoL. Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till stödboenden för barn och unga i åldern 16–20 år som behöver vårdas och bo utanför det egna hemmet. Även denna boendeform kan i rättspraxis komma att betraktas som tillhandahållande av stadigvarande bostad, och bör därför omfattas av den föreslagna regleringen.

Till skillnad från *Refero Revision AB* anser regeringen inte att det, inom ramen för detta lagstiftningsärende, föreligger skäl att även låta korttidsboenden enligt LSS omfattas av rätten till ersättning enligt LEMK.

Regeringen anser, i motsats till *Almega, Fastighetsägarna, Svenskt Näringsliv* och *Vårdföretagarna*, att den föreslagna förändringen med en koppling till SoL och LSS i LEMK är att föredra. Enligt ML är uthyrning av stadigvarande bostad generellt undantagen från skatteplikt. Särregler avseende uthyrning av HVB bör i möjligaste mån undvikas i ML. Den föreslagna ändringen får även anses vara ändamålsenlig. Med ändringen undviks vid fastställandet av ersättning problematiken med gränsdragningen mellan å ena sidan stadigvarande bostad och å andra sidan lokaler för vård och omsorg. Förslaget stöds också av en majoritet av remissinstanserna.

Regeringen anser mot denna bakgrund att rätten till ersättning för ingående mervärdesskatt och dold mervärdesskatt bör ändras till att även omfatta de fall då kommuner bedriver HVB eller stödboende i egen regi. Även kommunalförbund och landsting kan i vissa situationer bedriva HVB och stödboenden i egen regi. De bör därför också ha rätt till motsvarande ersättning. Även samordningsförbund, som för närvarande inte kan bedriva verksamhet av det aktuella slaget, bör, främst av lagtekniska skäl, omfattas av ändringen.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringen ska träda i kraft den 1 januari 2017. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, bl.a. *Stockholms, Malmö och Linköpings kommuner*, avstyrker förslaget i den del som det innebär att kommunerna inte ska ha rätt till ersättning för tiden innan lagändringen träder i kraft. *SKL* och *Refero Revision AB* anser att lagändringen måste ges retroaktiv verkan eftersom staten har kostnadsansvaret för ensamkommande barn och då kommuner inte ska belastas av mervärdesskatt.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att den aktuella ändringen kan träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att den ska träda i kraft den 1 januari 2017.

I promemorian föreslås att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla vid fastställande av ersättning som avser tid före ikraftträdandet, vilket innebär att kommunerna inte skulle vara berättigade till ersättning enligt LEMK för ingående mervärdesskatt eller dold mervärdesskatt som är att hänföra till boendeformerna HVB eller stödboende, som bedrivits i egen regi och som uppstått under denna tid. Den ersättning som skulle kunna erhållas om ändringen i lagen tillämpades retroaktivt skulle dock vara högst begränsad i förhållande till den samlade kommunala verksamhetens kostnader. Dessutom har kommunerna erhållit extra statsbidrag om sammanlagt drygt 8,3 miljarder kronor för 2015 och 2016 med anledning av ökningen av antalet asylsökande och nyanlända hösten 2015. Enligt regeringen får kommunerna därmed anses kompenserade för kostnadsökningen under den aktuella perioden. Regeringen anser därför, i enlighet med vad som föreslagits i promemorian, men till skillnad från bl.a. *Stockholms, Malmö och Linköpings kommuner*, att äldre föreskrifter bör gälla vid fastställande av ersättning som avser tid före ikraftträdandet av den ändrade regleringen.

8 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget bedöms få begränsade effekter på statens inkomster och för de företag som bedriver HVB eller stödboenden.

Förslaget skapar likvärdiga förutsättningar för kommunerna att upphandla eller bedriva HVB och stödboenden i egen regi.

De ökade kostnader som till följd av förslaget kan uppkomma hos Skatteverket bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har besvarat remissen instämmer i eller har inga invändningar mot bedömningen. *Skatteverket* bedömer att förslaget endast kommer att få en mindre påverkan på myndighetens verksamhet. *SKL* och flera av kommunerna anser att förslaget innebär negativa ekonomiska konsekvenser för kommunerna om ändringen inte ges retroaktiv verkan.

Skälen för regeringens bedömning

Offentligfinansiella effekter

Lagrådsremissens förslag innebär att ersättning för ingående mervärdesskatt och dold mervärdesskatt enligt LEMK kan utgå för HVB som bedrivs i kommunal regi. Vidare kommer ersättning av detta slag enligt samma lag även att utgå för stödboenden som bedrivs i kommunal regi. Ersättning enligt LEMK redovisas i statens budget som en kreditering på inkomstiteln 7222 Kompensation för mervärdesskatt, kommuner. När ersättningarna till kommunerna ökar minskar denna inkomstitel i motsvarande utsträckning, och vice versa.

Uppgift saknas om hur stor ersättning för ingående och dold mervärdesskatt som utgick till kommunerna enligt 2 § LEMK avseende lokaler för HVB för ensamkommande barn innan dessa betraktades som stadigvarande bostad. Omfattningen av HVB för ensamkommande barn är dock liten i förhållande till de boendeformer i SoL och LSS som kommunerna redan i dag får ersättning för enligt 4 § LEMK. Den senare ersättningen uppgick 2015 till nästan 1,1 miljarder kronor. Förslaget kan förväntas leda till att en något mindre andel HVB kommer att bedrivas i privat regi, jämfört med om någon ändring inte hade gjorts. Det är svårt att på förhand avgöra hur stor ersättning som kommer utgå för stödboenden som bedrivs i kommunal regi, och hur stor del av dessa boenden som kommer att ersätta boenden av andra slag för vilka ersättning också utgår enligt LEMK. Sammantaget bedöms förslaget få begränsade effekter på statens inkomster.

Effekter för kommunerna

För kommunerna innebär förändringen att skillnaderna i förutsättningarna för dem att bedriva verksamhet av det aktuella slaget i egen respektive privat regi neutraliseras.

Effekter för de privata utförarna

När kommunerna ges samma förutsättningar att upphandla eller bedriva verksamhet på det aktuella området påverkas de privata utförarna negativt jämfört med om någon ändring inte gjorts. I enlighet med vad som ovan anförts kommer dock de privata aktörerna inte missgynnas i förhållande till verksamhet som bedrivs i kommunal regi.

Effekter för Skatteverket

En mindre ökning av antalet ansökningar om ersättning avseende HVB och stödboenden kan förväntas hos Skatteverket. Denna ökning bedöms dock kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

9 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund

4 §

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.

Genom ändringen undantas HVB och stödboenden, som regleras i 6 kap. 2 § SoL, från tillämpningen av regleringen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen vid fastställandet av ersättning enligt 2 §. Detta innebär att kommuner har rätt till ersättning enligt 2 § LEMK för ingående skatt som inte får dras av enligt ML, och enligt 5 § LEMK för dold mervärdesskatt, som är hänförlig till boenden av detta slag som bedrivs i kommunal regi.

Till följd av att landsting, kommunalförbund och samordningsförbund i 1 § LEMK jämställs med kommuner blir den aktuella ändringen även tillämplig på verksamhet som dessa aktörer bedriver.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.

Ikraftträdandebestämmelsen anger att lagen träder i kraft den 1 januari 2017.

Enligt övergångsbestämmelsen gäller äldre föreskrifter fortfarande vid fastställande av ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

Sammanfattning av promemorian Ändrad rätt till ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner

Enligt lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund har kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund rätt till ersättning för ingående skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) samt dold mervärdesskatt. I promemorian föreslås att lagen ändras så att rätten till ersättning även omfattar de fall då kommuner i egen regi bedriver boendeformerna hem för vård eller boende respektive stödboende. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen skall dock inte tillämpas i fråga om sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen *ska* dock inte tillämpas i fråga om sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket *och 6 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), såvitt avser hem för vård eller boende och stödboenden*, samt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ersättning som avser tid före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över promemorian Ändrad rätt till ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund kommit in från Konkurrensverket, Skatteverket, Arvidsjaur kommun, Askersunds kommun, Falkenbergs kommun, Gotlands kommun, Hallsbergs kommun, Karlsborgs kommun, Linköpings kommun, Ljusnarsbergs kommun, Malmö kommun, Nacka kommun, Nordmalings kommun, Simrishamns kommun, Stockholms kommun, Söderköpings kommun, Vännäs kommun, Ystads kommun, Östra Göinge kommun, Almega, Fastighetsägarna, Svenska Vård, Svenskt Näringsliv, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag, Sveriges Kommuner och Landsting och Vårdföretagarna.

Därutöver har yttrande även inkommit från Refero Revision AB.

Bollnäs kommun, Fagersta kommun, Grums kommun, Helsingborgs kommun, Höörs kommun, Norbergs kommun, Oxelösunds kommun, Umeå kommun, Upplands Väsby kommun, Valdemarsviks kommun, Vellinge kommun, Vänersborgs kommun och Årjängs kommun har avstått från att yttra sig eller inte kommit in med något svar.